

253/2008

**BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
POLGÁRMESTERE**

Tárgy: Budapest, XIV. kerületben készülő szabályozási tervek egyeztetési eljárásában való részvétel

Tisztelt Képviselő-testület!

Budapest XIV. kerület Önkormányzata az építési törvény alapján – mint szomszédos kerületet – kereste meg önkormányzatunkat az alábbi két területre készülő kerületi szabályozási terv vonatkozásában. A tárgyi területek a XVI. kerülettel nem határosak, a szabályozások a XVI. kerületre közvetlen hatást nem gyakorolnak. A szabályozások helyét az általunk készített mellékelt **ÁTNÉZETI TÉRKÉP**-en jelöltük.

I. Dózsa György út – Ajtósi Dürer sor – Hermina út – Kacsóh Pongrác út – Hungária körút – Vágány utca

A területre szabályozási terv készül, melynek szükségességét a szomszéd kerület az **1. sz. mellékletben** indokolta meg részletesen (övezeti besorolás, funkciók, közlekedési rendszer, térszín alatti beépítés, környezetvédelem, időszakos rendezvények).

II. Mexikói út – Erzsébet királyné útja – Columbus utca – M3-as autópálya bevezető szakasza

A területre szabályozási terv készül, melynek szükségességét a szomszéd kerület a **2. sz. mellékletben** indokolta meg részletesen (végállomás rendezése, kereskedelmi-szolgáltató-irodai funkciók telepítése, forgalomtechnikai megoldások).

Érdekességgént a KÖH Örökség című tájékoztató folyóiratában a Városligetről és a Kodály köröndről szóló cikk másolatát is mellékeljük.

A Kerületfejlesztési és Üzemeltetési Bizottság a 2008. november 11-i ülésén nem javasolta a Képviselő-testületnek az egyeztetési eljárásban való önkormányzati részvételt 201/2008. (XI. 11.) számú határozatával (**3. sz. melléklet**).

Kérem a Tisztelt Képviselő-testület döntését abban, hogy a tárgyban foglalt területek szabályozási tervkészítések további egyeztetési eljárásában részt kíván-e venni, illetve észrevétellel kíván-e élni.

HATÁROZATI JAVASLAT I.: Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete a Budapest XIV. kerület Dózsa György út – Ajtósi Dürer sor – Hermina út – Kacsóh Pongrác út – Hungária körút – Vágány utca által határolt terület kerületi szabályozási tervkészítésével kapcsolatos egyeztetési eljárás további szakaszában nem kíván részt venni.

Felelős: Kovács Péter polgármester

Határidő: 2008. december 31. a határozat megküldésére a XIV. kerület főépítésze részére

(Elfogadása egyszerű szótöbbséget igényel)

HATÁROZATI JAVASLAT II.: Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete a Budapest XIV. kerület Mexikói út – Erzsébet királyné útja – Columbus utca – M3-as autópálya bevezető szakasza által határolt terület kerületi szabályozási tervkészítésével kapcsolatos egyeztetési eljárás további szakaszában nem kíván részt venni.

Felelős: Kovács Péter polgármester

Határidő: 2008. december 31. a határozat megküldésére a XIV. kerület főépítésze részére

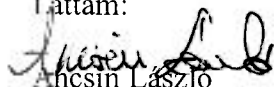
(Elfogadása egyszerű szótöbbséget igényel)

Budapest, 2008. december 2.

Kovács Péter
polgármester

Átírtam:

Áncsin László

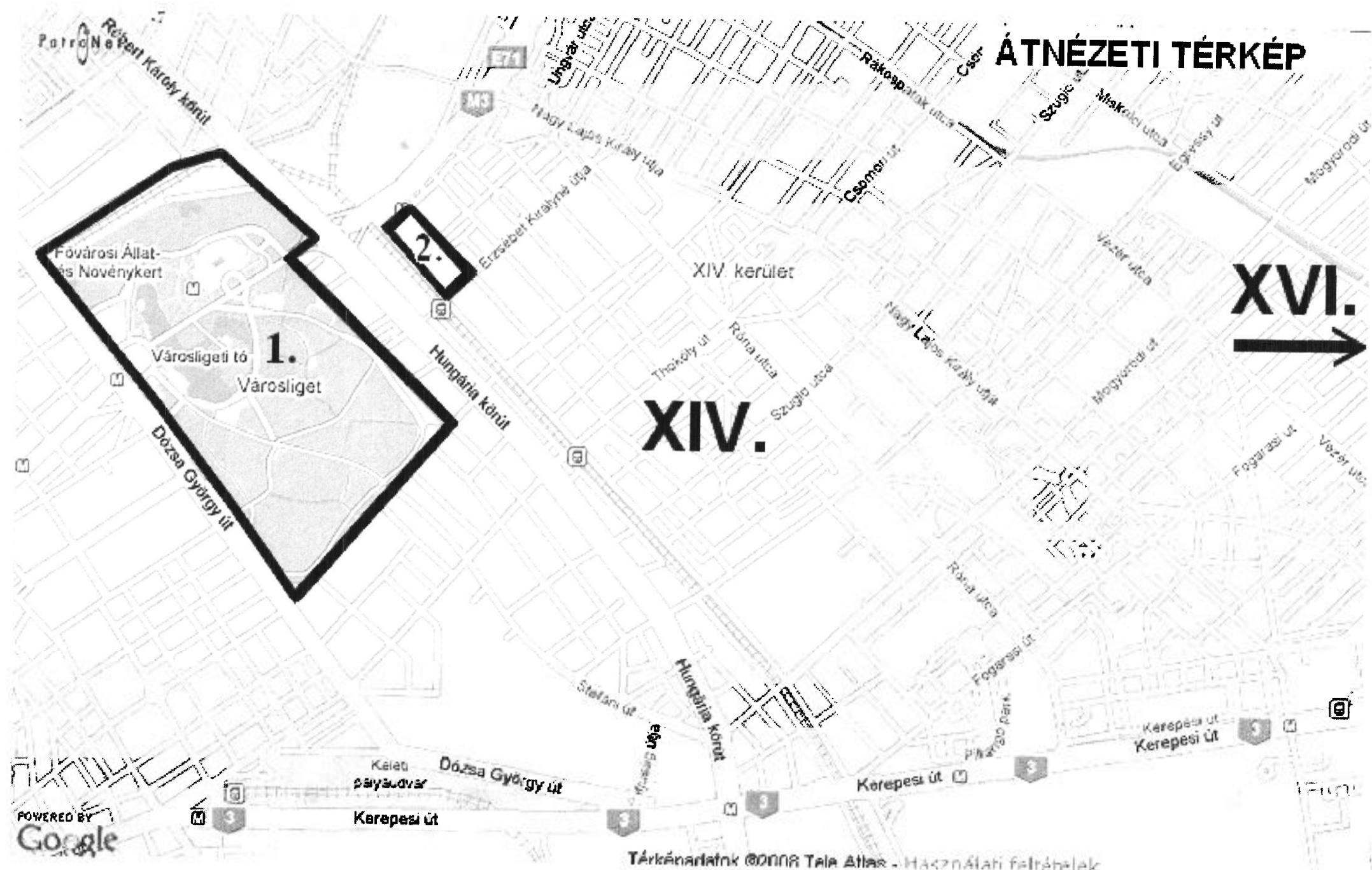
jegyző

Tárgyalta: Kerületfejlesztési és Üzemeltetési Bizottság!

Melléklet:

- **ÁTNÉZETI TÉRKÉP** a XIV. kerületi szabályozásokról
- Zuglói Önkormányzat levele (1/64591/01/2008. iktatószám) **(1. sz. melléklet)**
- Zuglói Önkormányzat levele (1/64587/01/2008. iktatószám) **(2. sz. melléklet)**
- 201/2008.(XI.11.)KFÜB határozat **(3. sz. melléklet)**
- **A két pesti körönd története című újságcikk**

ÁTNÉZETI TÉRKÉP

POWERED BY
Google

Térképcentrum ©2008 Tele Atlas - Használati feltételek

ujr
Iktatásra érkezett
Budapest - Zugló 2008 OKT 22.
Polgármesteri Hivatala

■ 1145 Budapest, Pétervárad u. 2. ■ E-mail: hivatal@zuglo.hu
■ 1590 Budapest, Pf.: 180 ■ www.zuglo.hu

1. sz. melléklet
FŐÉPÍTÉSZI IRODA

Tel: 4679-261
Fax: 4679-261

Ügyintéző neve: Róhr Anita
Telefonszám: 4679-239

E-mail: rohr@zuglo.hu

Ügyiratszám: 8/4293/7/2008

Tárgy Budapest XIV. ker., Dózsa György út –
Ajtósi Dürer sor – Hermina út – Kacsóh Pongrác
Hungária körút – Vágány utca által határolt
területre készülő szabályozási terv

XVI. ker. Polgármesteri Hivatal	
Érkezett	2008 OKT 22.
1/645.91/2008	db mellet
Előadó: Tóth M.	Előszám:

Tisztelt Címzett!

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) 9. § (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően ezúton tájékoztatom, hogy a **Dózsa György út – Ajtósi Dürer sor – Hermina út – Kacsóh Pongrác út – Hungária körút – Vágány utca** által határolt területre kerületi szabályozási terv készül.

- A területre jelenleg a következő településrendezési eszköz van hatályban:
Budapest-Zugló Képviselő-testületének 19/2003.(VII.08.) sz. rendelete Zugló Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatának, valamint Zugló Kerületi Szabályozási Tervének elfogadásáról.
- A rendezés célja:
 - biztosítani a Városliget olyan egységes övezeti besorolását, mely
 - részint lehetővé teszi a szükséges infrastruktúrák elhelyezését (főleg térszín alatt),
 - részint megakadályozza a Városliget csak gazdaságossági szemlélet alapján történő túlépítését, tönkretételét,
 - meghatározni a ligeten belül egyes funkciók területi elhelyezkedését, méretét, kapacitását,
 - összehangolni a város közlekedési hálózatát és biztosítva a Városliget minden irányú megközelítését, kitiltani a ligeten belüli gépkocsi közlekedést és a liget peremén – lehetséges mértékben – biztosítani a parkolás lehetőségét, különös tekintettel azok számára, illetve méretére (buszok),
 - felmérni a térszín alatti beépítés műszaki feltételeit és várható következményeit (talajmechanikai, hidrológiai szakvélemények)
 - meghatározni a környezetvédelmi követelményeket, védelmeket (forrásvíz, talajvíz, védett élővilág, stb.)
 - intézkedni a liget egyes területegységeinek időszakos rendezvény-célú hasznosíthatóságáról és a környezetállapot javításáról, kívánt szinten tartásáról.
- A rendezés várható hatása:
A környezetállapot lényeges javulása, a közlekedési (mozgó és álló forgalom) térben és időben szervezett megoldása, az infrastruktúrális rendszereknek a térség szerepéhez, presztízséhez méltó megjelenése, a közbiztonság javulása. A szabályozás természetesen csak az ezek megvalósulásához szükséges jogi feltételeket tudja biztosítani, a benne foglaltak betartását, a javasolt fejlesztések megvalósulását nem tudja garantálni.

Az Étv. 9. § (2) bekezdés b) pontjában előírtaknak megfelelően ezúton kérem, hogy az adott területre vonatkozóan ismertesse a hatás- és illetékességi körébe tartozó jogszabályi követelményeket a jogszabályhely pontos megjelölésével, valamint a terület fejlődése és építési rendje szempontjából jelentős ágazati terveket és intézkedéseket azok tervezett időbeli lefolyásának alakulásával együtt.

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendelet 5. § (3) bekezdésében előírtaknak megfelelően kérem, hogy levelében feltétlenül jelezze, **részt kíván-e venni a véleményezési eljárás további szakaszában.**
A fentieket tartalmazó írásos tájékoztatást szíveskedjék 30 napon belül címemre eljuttatni.

Budapest, 2008. október 9.

Tisztelettel:

Dr. Weinek Leonárd
polgármester megbízásából

Dienes János s.k.
főépítész

Kiadmány hitelül:

Melléklet:

- 1058/2008. (IX.23.) sz. határozatok
- térképi ábrázolás

A VÁROSLIGET

(Budapest, XIV., Zugló, Dózsa György út – Ajtósi Dürer sor – Hermina út –
Kacsóh Pongrác út – Hungária körút – Vágány utca által határolt terület)

SZABÁLYOZÁSI TERVÉNEK ELŐZETES KONCEPCIÓJA

Adottságok, történelem:

A Városliget nemcsak fővárosi, országos, de védett emlékei, történelmi és protokolláris rendezvényei révén joggal nevezhető európai jelentőségű városi parknak.

A Hősök tere és környéke a Világörökség részét képezi. A téren politikai, vallási és kulturális rendezvények váltják egymást. Az Állatkert, a Vidámpark nemzetközi hírű intézmények, míg a Széchenyi fürdő az izületi betegek keresett gyógyhelye.

A Városligetben található múzeumok (Szépművészeti Múzeum, Múcsarnok, Közlekedési Múzeum) gyűjteményei és rendezvényei rendszeresen nagy tömegeket vonzanak a térségbe. A parkfelület, a játszóterek, a ligeti tó nemcsak a környező kerületek, de a főváros és agglomerációja kedvelt szabadidő- és pihenő területe.

A Dózsa György út Városligettel határos szakasza a kommunista rendszer frekventált ünnepeinek, felvonulásainak volt a színtere. A rendszerváltás után, mint a diktatúra egyik karakteres szimbóluma, át kellett, hogy alakuljon, értékelődjön. Elbontásra került a dísztribün, a Sztálin szobor egykori helye és a Lenin emlékmű. A hatalmas, betonozott teret a parkoló autók és az időszakos rendezvények, vásárok foglalták el.

A Városliget jelen állapotában – övezeti besorolásához képest – túlépített mintegy 2%-kal. Ezzel magyarázható, hogy a nagyfokú használat, leterheltség, igénybevétel időszakos rendezvényekben jelenik meg, erősen és tartósan roncsova a zöldfelületeket, a liget környezeti állapotát. Az infrastrukturális ellátottság hiánya, rendezetlensége (vendéglátás, kereskedelem, idegenforgalmi szolgáltatások, parkolás, stb.) odavezet, hogy a folyamatosított védelmi intézkedések nem tarthatók be, a környezetállapot romlása napról napra, szemmel jól követhetően terebélyesedik. A térség közmű ellátottsága, a Széchenyi fürdő vízelvezetése, a tó töltése, vízháztartása, minőség-fenntartása nem megoldott. A park zöldfelülete sok, védőtávolságot igénylő közművezeték és műtárgy elhelyezését is biztosítja.

Tervi előzmények:

1989/90. évben egy fővárosi tervpályázat eredményeként a BUVÁTI készítette a Városliget egészére Részletes Rendezési Tervet (RRT, R-35.560/1993). A terv lényeges alapvetése volt a Városliget közparkként történő megőrzése, a szándékolt beépítések megakadályozása.

Településrendezési szempontból a Városligettel a Településszerkezeti Terv, a Fővárosi Szabályozási Keretterv, majd a Zugló Kerületi Szabályozás foglalkozott.

A BFVT Kft. pályázati támogatással két tanulmánytervet készített a Városligetre:

- A „Városligeti tó felújítására” és a „Hősök tere és környéke fejlesztési koncepciója”-ra, 2000. évben.

Még ez évben a Fővárosi Főépítészeti Iroda megrendelésére megkezdődött, „A Városliget területfelhasználási és fejlesztési koncepciója”-nak kidolgozása (Laposa József tervező), de a munka sajnos nem került befejezésre, csak egyeztetési szintig jutott el.

Szabályozási koncepció:

A készülő szabályozási tervben meg kell határozni:

- a Városliget szerepét, funkciót és azok kapacitását.
- a Városliget funkcióinak ellátó rendszerét, használóinak körét (turizmus, fővárosi-, környező kerületi lakosok, iskolák, óvodák, bölcsődék, intézmények, stb.),
- a funkciókhoz tartozó infrastrukturális rendszerek kapacitását, méretét, területi elhelyezkedését (parkolók, vendéglátó, kereskedelmi és szolgáltató létesítmények, stb.),
- a kiszolgáló létesítmények elhelyezhetőségének vizsgálatát a Városliget területén kívül, lehetőleg annak közelében (pl.: turista buszok parkoltatása).

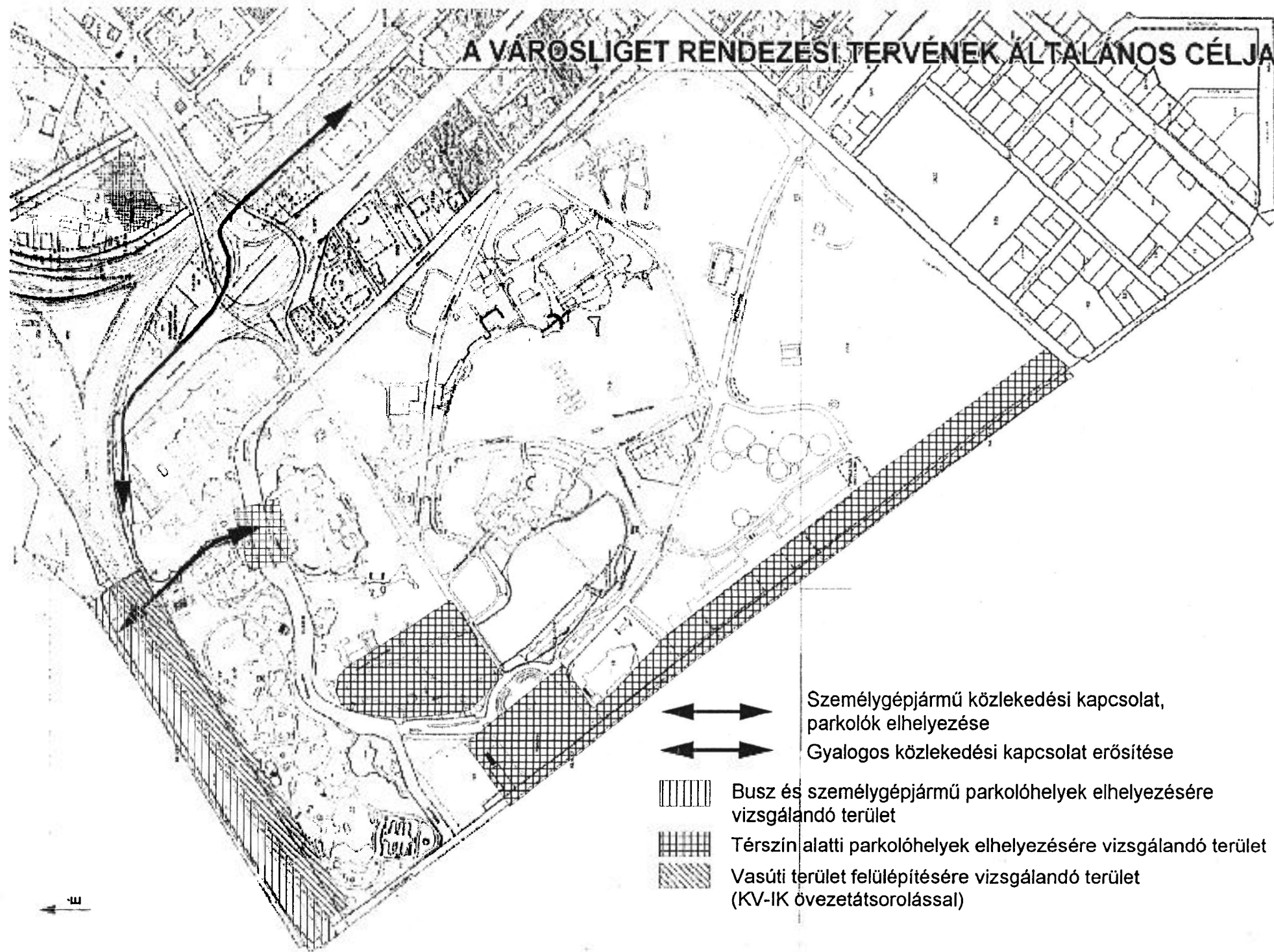
Mindezen vizsgálatok és felmérések alapján olyan szabályozási tervet kell kidolgozni, mely:

- biztosítja a Városliget olyan egységes övezeti besorolását, mely
 - részint lehetővé teszi a szükséges infrastruktúrák elhelyezését (főleg térszín alatt);
 - részint megakadályozza a Városliget csak gazdaságossági szemlélet alapján történő túlépítését, tönkretételét,
- meghatározza a ligeten belül egyes funkciók területi elhelyezkedését, méretét, kapacitását,
- összehangolja a város közlekedési hálózatát és a Városliget minden irányú megközelítését,
- kitiltja a ligeten belüli gépkocsi közlekedést és a liget peremén – lehetséges mértékben – biztosítja a parkolás lehetőségét, különös tekintettel azok számára, illetve méretére (buszok),
- intézkedik a liget egyes területegységeinek időszakos rendezvény-célú hasznosíthatóságáról és a környezetállapot javításáról, kívánt szinten tartásáról.

Budapest, 2008. szeptember 1.

Krikovszky Péter
BFVT Kft.
vezető településrendezési tervező

A VÁROSLIGET RENDEZÉSI TERVÉNEK ÁLTALÁNOS CÉLJAI

Személygépjármű közlekedési kapcsolat,
parkolók elhelyezése

Gyalogos közlekedési kapcsolat erősítése

Busz és személygépjármű parkolóhelyek elhelyezésére
vizsgálándó terület

Térszín alatti parkolóhelyek elhelyezésére vizsgálándó terület

Vasúti terület felülépítésére vizsgálándó terület
(KV-IK övezetátsorolással)

Budapest - Zugló
Polgármesteri Hivatala

1145 Budapest, Pétervárad u. 2. E-mail: hivatal@zuglo.hu
1590 Budapest, Pf.: 180 www.zuglo.hu

2. sz. melléklet
FŐÉPÍTÉSZI IRODA

Tel: 4679-261
Fax: 4679-261

Ügyintéző neve: Kőszegi Gabriella
Telefonszám: 4679-239
E-mail: koszegi.gabi@zuglo.hu
Ügyiratszám: 8/228/54/2008
Tárgy Budapest XIV. ker., Mexikói út – Erzsébet királyné útja – Columbus utca – M3-as autópálya

bevezető szakasza által határolt területre készülő szabályozási terv

Érkezett:	2008 OKT 22.
Előadó:	Tóth M
Elosztás:	4

Iktatásra érkezett

2008 OKT 22

Tisztelt Címzett!

A Budapest, XIV. kerület **Mexikói út – Erzsébet királyné útja – Columbus utca – M3-as autópálya bevezető szakasza** által határolt területre készülő kerületi szabályozási terv koncepciója változott, ezért az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) 9. § (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően ezúton tájékoztatom, hogy:

- A területre jelenleg a következő településrendezési eszköz van hatályban:
Budapest-Zugló Képviselő-testületének 19/2003.(VII.08.) sz. rendelete Zugló Kerületi Városrendezési és Építési Szabályzatának, valamint Zugló Kerületi Szabályozási Tervének elfogadásáról.
- A rendezés célja változatlanul:
 - a végállomás, illetve a csatlakozó forgalom a jelen és a jövő kor elvárásainak megfelelő kultúrált biztosítása, továbbá olyan kereskedelmi, szolgáltató és irodaterületek létrehozása, amelyek színvonalasan kiszolgálják a csomóponton áthaladó tömegek igényeit.
 - A tervezés során a BKV felszíni csatlakozó járatainak forgalomtechnikai kezelésére is megoldást szándékoznak adni, új autóbusz végállomás kialakításával. Az M3 bevezető szakasza, és a Millfav telek közötti közterületen P+R parkolóházat kívánnak tervezni, amely kielégíti a kereskedelmi létesítmény parkoló igényét is.
- A rendezés várható hatása az alábbiak szerint módosul:
 - a Columbus utca, Kacsóh Pongrácz út és Dorozsmai utca közötti szakaszának mintegy 55 m hosszú része parkosítással kerül lezárásra, ezzel megszüntetve a teher- és személygépkocsi átmenő forgalmat
 - ugyanezen a szakaszon 9m-es előkert sáv létesül, zajvédelemmel kiegészülve
 - a Columbus utcával párhuzamos épület magassága csökken, a beépítés itt nem éri el a Dorozsmai utca vonalát
 - Az átlagos építménymagasság csökkentése érdekében a szabályozási terven tagolásra került az építési hely magassági szempontból. Ennek következtében csökkent a Columbus utca menti szálloda tömege és az iroda épület a Mexikói út mentén került kiszabályozásra. A parkolóház és a földalatti végállomás telkén épülő új létesítmény épületszárnyai között parkosított terület létesül terepszinten vízfelülettel, zöldfelületekkel.

A környező területek beépítése úgy alakult, hogy az M3 autópályát követően is létesültek magas (F+10, F+15 szintes) épületek, továbbá a vasúti terület túloldalán, a Hungária körút környezetében is épültek, illetve épülnek a környezetből kiemelkedő magasabb épületek. Ebbe a vonulatba beleillik a tervezett létesítmény épülettömege is.

- a Kacsóh Pongrác út – Columbus utca sarkára tervezett önálló szálloda épület kivételével a Mexikói út mentén helyezkedjenek el a legmagasabbra tervezett (legfeljebb 30m-es) épületrészek
- Az új létesítmény magassági tagolása szabályozási eszközökkel, melynek célja, hogy a szomszédos intézményi- és lakóterülettől minél távolabb legyen a magasabb épülettömeg,
- közösségi tér jön létre, azaz a jelenleg zárt, telephelyi „zöldfelületek” pótlása, játszótérrel is beépített parkkal kerül kialakításra
- a zöldfelület mértéke növekedik a korábbiakban tervezett 25%-ról 30%-ra.
- Az építési hely kiterjesztése a Mexikói út mentén abból a célból, hogy a magasabb irodai épülettömeg hatásosabb védelmet biztosítson a vasúti zajterhelés ellen a lakóterületek védelme érdekében.
- A szabályozási terv ugyan 1,6-os szintterületi mutatót ír elő a KV-IK-XIV/1 építési övezetre – annak ellenére, hogy a ZKVSZ 2,0-t enged, - a rendelettervezet 3.§ (6) bekezdés (f) pontja rendelkezik arról, hogy ennek 15%-át a közlekedésüzemi funkció részére kell fenntartani, tehát az új létesítmény számára 1,36-os szintterületi mutató értékre csökken.

Az Étv. 9. § (2) bekezdés b) pontjában előírtaknak megfelelően ezúton kérem, hogy az adott területre vonatkozóan ismertesse a hatás- és illetékességi körébe tartozó jogszabályi követelményeket a jogszabályhely pontos megjelölésével, valamint a terület fejlődése és építési rendje szempontjából jelentős ágazati terveket és intézkedéseket azok tervezett időbeli lefolyásának alakulásával együtt.

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendelet 5. § (3) bekezdésében előírtaknak megfelelően kérem, hogy levelében feltétlenül jelezze, **részt kíván-e venni a véleményezési eljárás további szakaszában.**
A fentieket tartalmazó írásos tájékoztatást szíveskedjék 30 napon belül címemre eljuttatni.

Budapest, 2008. október 17.

Tisztelettel:

Dr. Weinek Leonárd
polgármester megbízásából

Dienes János s.k.
főépítész

Kiadmány hitelül:

Melléklet:

- 956/2008. (IX.02.) sz. határozat

A BUDAPEST, XIV. MILLFAV VÉGÁLLOMÁS ÉS KÖRNYÉKE ZKVSZ, ÉS ZKSZT MÓDOSÍTÁS
FSZKT MÓDOSÍTÁSI HATÁSTANULMÁNY
MÓDOSÍTÁSA

A 2007 novemberi keltezésű ZKSZT tervezet módosítása során a mellékelt szabályozási tervlapon szereplő változások mellett az alábbiak módosultak:

- a Columbus utca, Kacsóh Pongrác út és Dorozsmai utca közötti szakaszának mintegy 55 m hosszú része parkosítással kerül lezárásra, ezzel megszüntetve a teher- és személygépkocsi átmenő forgalmat
- ugyanezen a szakaszon 9m-es előkerti sáv létesül, zajvédelemmel kiegészülve
- a Columbus utcával párhuzamos épület magassága csökken, a beépítés itt nem éri el a Dorozsmai utca vonalát
- Az átlagos építménymagasság csökkentése érdekében a szabályozási terven tagolásra került az építési hely magassági szempontból. Ennek következtében csökkent a Columbus utca menti szálloda tömege és az iroda épület a Mexikói út mentén került kiszabályozásra. A parkolóház és a földalatti végállomás telkén épülő új létesítmény épületszárnyai között parkosított terület létesül terepszinten vízfelülettel, zöldfelületekkel. A környező területek beépítése úgy alakult, hogy az M3 autópályát követően is létesültek magas (F+10, F+15 szintes) épületek, továbbá a vasúti terület túloldalán, a Hungária körút környezetében is épültek, illetve épülnek a környezetből kiemelkedő magasabb épületek. Ebbe a vonulatba beleillik a tervezett létesítmény épülettömege is.
- a Kacsóh Pongrác út-Columbus utca sarkára tervezett önálló szálloda épület kivételével a Mexikói út mentén helyezkedjenek el a legmagasabbra tervezett (legfeljebb 30m-es) épületrészek
- Az új létesítmény magassági tagolása szabályozási eszközökkel, melynek célja, hogy a szomszédos intézményi- és lakóterületől minél távolabb legyen a magasabb épülettömeg,
- közösségi tér jön létre, azaz a jelenleg zárt, telephelyi „zöldfelületek” pótlása, játszótérrel is beépített parkkal kerül kialakításra
- a zöldfelület mértéke növekedik a korábbiakban tervezett 25%-ról 30%-ra.
- Az építési hely kiterjesztése a Mexikói út mentén abból a célból, hogy a magasabb irodai épülettömeg hatásosabb védelmet biztosítson a vasúti zajterhelés ellen a lakóterületek védelme érdekében.
- A szabályozási terv ugyan 1,6-os szintterületi mutatót ír elő a KV-IK-XIV/1 építési övezetre – annak ellenére, hogy a ZKVSZ 2,0-t enged, - a rendelettervezet 3.§ (6) bekezdés (f) pontja rendelkezik arról, hogy ennek 15%-át a közlekedésüzemi funkció részére kell fenntartani, tehát az új létesítmény számára 1,36-os szintterületi mutató értékre csökken.

Budapest, 2008.július 24.

Takács József

Hamvas József

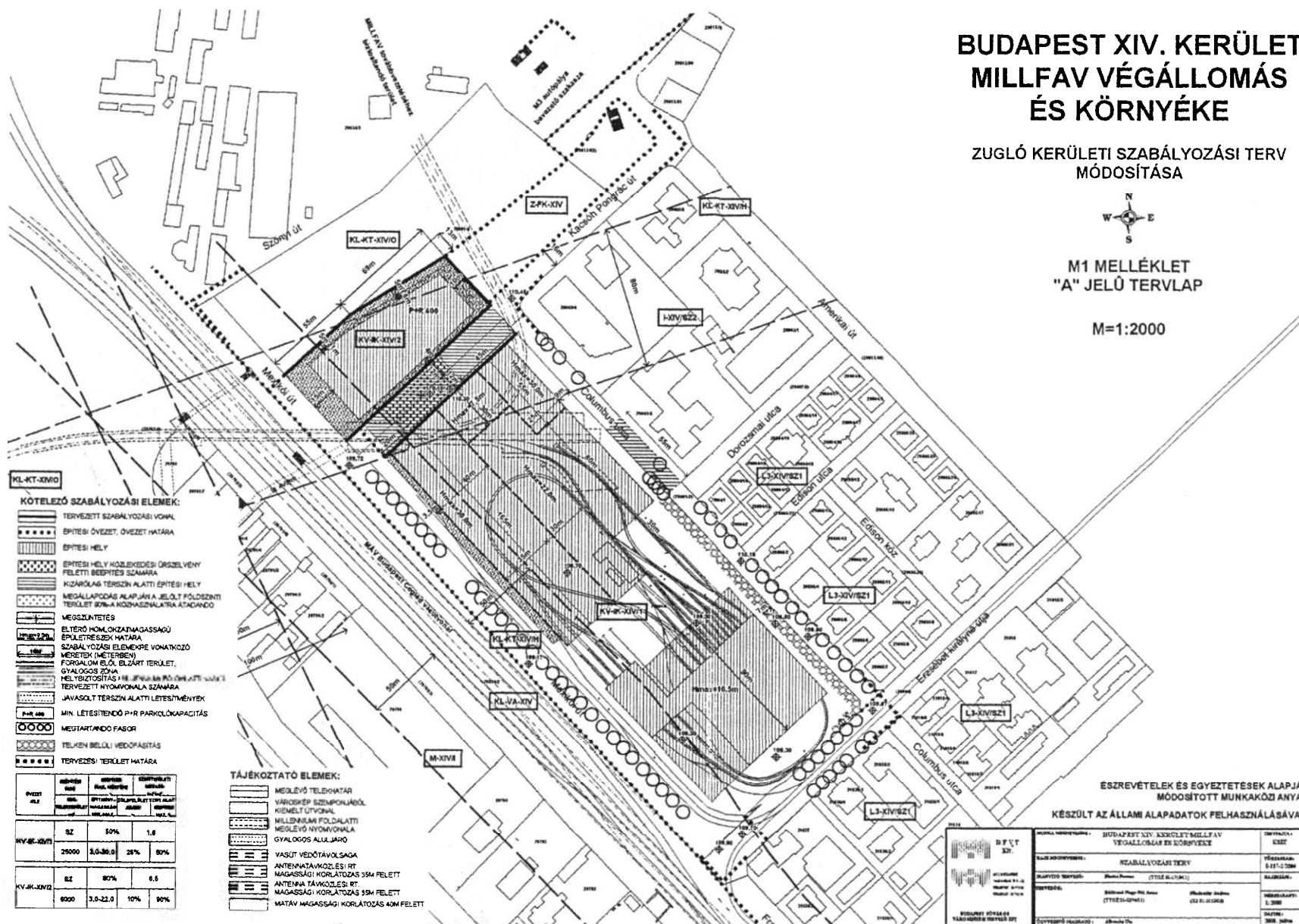
BUDAPEST XIV. KERÜLET MILLFAV VÉGÁLLOMÁS ÉS KÖRNYÉKE

ZUGLÓ KERÜLETI SZABÁLYOZÁSI TERV MÓDOSÍTÁSA

M1 MELLÉKLET
"A" JELŰ TERVLAP

M=1:2000

KIVONAT

a 2008. november 11-én (kedden) a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Kerületfejlesztési és Üzemeltetési Bizottsága 15. sz. ülésén készült jegyzőkönyvéből.

NAPIREND: 2. Budapest, XIV. kerületben készülő szabályozási tervek egyeztetési eljárásában való részvétel
Előadó: Gilyén Ince KFÜB elnöke

HATÁROZAT:
201/2008.(XI. 11.) KFÜB

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének Kerületfejlesztési és Üzemeltetési Bizottsága a Budapest XIV. kerületi

1. Dózsa György út – Ajtósi Dürer sor – Hermina út – Kacsóh Pongrác út – Hungária körút – Vágány utca által határolt terület;

2. Mexikói út – Erzsébet királyné útja – Columbus utca – M3-as autópálya bevezető szakasza által határolt terület;

tárgyú szabályozási tervek egyeztetési eljárásában való részvétellel kapcsolatban azt javasolja a Képviselő-testületnek, hogy a fenti szabályozási tervek további egyeztetési eljárási szakaszában ne vegyen részt.

Határidő: 2008. november 26-i Képviselő-testületi ülés

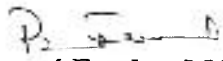
Felelős: Gilyén Ince elnök

(Szavazás: 6 igen, 0 nem, 0 tartózkodás)

Dernovics Mihály sk.
jegyzőkönyv hitelesítő

Gilyén Ince sk.
KFÜB elnöke

A kivonat hitelül:

Pappné Furdan Mária
KFI irodavezető

Budapest, 2008. november 17.

A legszebb

A két pesti körönd története

BUGÁR-MESZÁROS KÁROLY

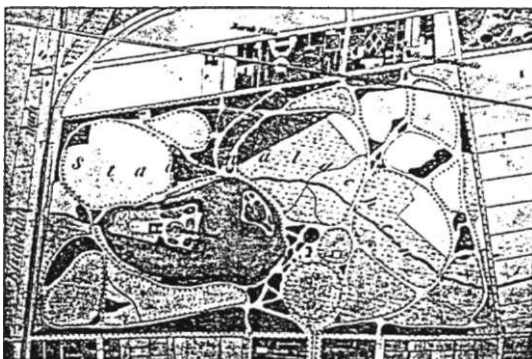
A pesti oldalon először a Városligetben egy kertépítészeti Köröndöt ültettek ki empire stílusban 1816-ban *Nebbien Henrik* tervei szerint, majd egy építészeti Köröndöt alkottak neoreneszánsz stílusban a terézvárosi Sugárúton 1871/1872-ben *Lechner Lajos* kompozíciós tervén, amelyet *Petschacher Gusztáv* pályatervével 1879-ben finomított, végül három építész vezetésével 1880 és 1885 között, az aranykorban felépült Budapest leg-egységesebb, legszebb városi tere, amelyet nem köz-épületek, hanem lakópaloták határolnak.

Mindkét tér viselte a Körönd nevet, ezért testvérek néven nyilváníthatjuk azokat.

A városligeti Köröndöt 1948 után súlyos beavatkozások érték, és ez az állapot mind a mai napig fennáll. Sok a helyreállítani és értékeiben kibontakoztatni való.

Az Andrássy úti Körönd ép ugyan, de restaurálásra vár, a folyamat megindult, 1945 öröksége két mansartkupola pótlásának feladatával áll előttünk.

A Városliget világszínvonalú történelmi kert, világszínvonalú műemlékekkel és egykor volt csodálatos épületek emlékeivel vagy kíváló tervek még meg nem valósult lehetőségeivel. Kertépítészeti alapon megtervezett népkertként a Földkerekségen a legkorábbi, így korai elemeinek jelentősége még nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjon. A Ligetnek talán egy-

ötödét tették rendbe, a feladat zöme még hátra van. Pest Városerdejét a 18. század végén *Battányi József* esztergomi érsek bérelte olyan szerződéssel, hogy kerti alkotásai a bérlet lejártá után a városra szállnak. Az érsek művét eleve ajándéknak szánta Pest polgárai számára. Ugyanebben az időben bérelte az érsek a nagytétényi kastélyt és parkját is. Legismertebb építészeti mecenatúrája a pozsonyi érseki palota, *Hefele Menyhért* remekműve, amely II. Lipót koronázása alkalmával a király otthona is volt. Az érsek 1799-ben építtette a liget tavát két sziget-

tel. 1795-ben épült a nevezetes kastélyforma Nagyvendéglő. Kérdés, hogy rejtőzködik-e a későbarokk épület valamely maradványa a ligeti Körönd mögött ma is a Hungexpo részére érthetetlenül lekerített és megközelíthetetlen ligetközepi területen. A Nagyvendéglő eredetileg a Király utca – Városligeti fasor, ligeten áthaladó fasora mellett állt – az 1816. évi állapotfelmérés szerint.

Vélhetően csak szakmai körökben ismerik a Budapesti Történelmi Múzeum tervrajzgyűjteményében őrzött, József nádor kezdeményezte pályázatra, *Nebbien Henrik* készítette tájképi kert-együttes tervét, amelyen a tervező 1813 és 1816 között dolgozott. A 16 tervlap és szöveges magyarázatai a kor világszínvonalú műve. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy Beethoven ekkori műveivel tekinthető egyenrangúnak, és kimondhatjuk: előadandónak, azaz megvalósítandónak azon részeit, ahol még nem született más érték. (A tervet elfogadták, de egyes elemeit takarékosági okokból – még – nem valósították meg.)

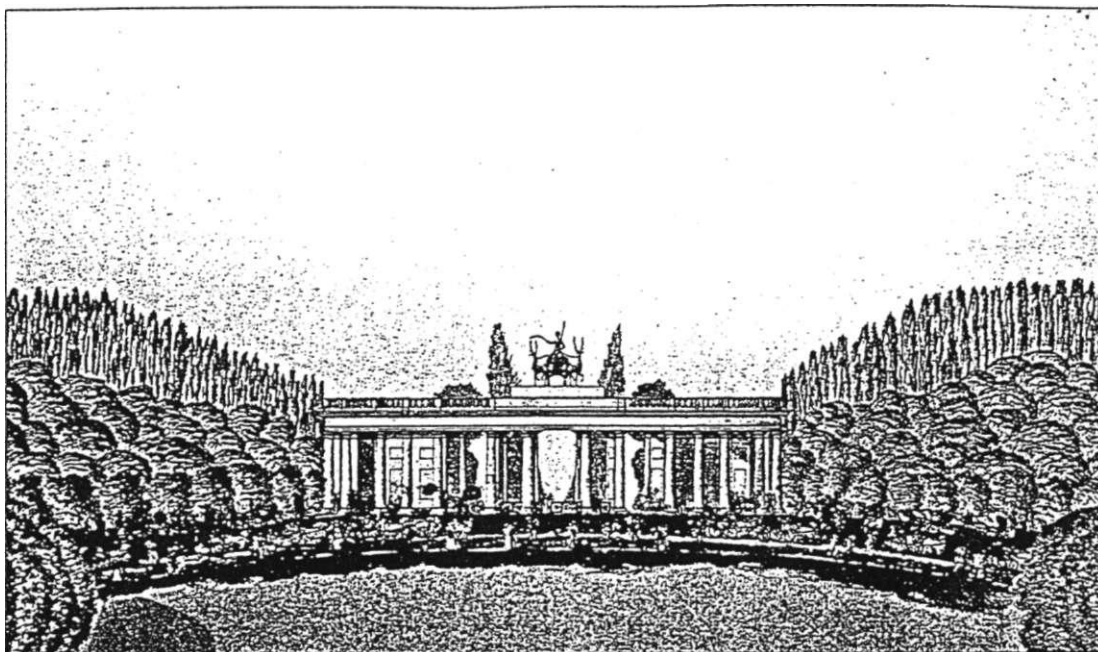
A Beethoveni mércét valóságosnak fogadhatjuk el, hiszen *Nebbien* annak a *Brunszvik* családnak alsókorompai és martonvásári kastélyparkját tervezte és építtette meg, akiknél a kastélyban és a kertben maga Beethoven is muzsikált.

A jelen írás a terv megvalósult elemét a Rondót vagy Köröndöt méltatja. A Körönd a Hősök terével közel azonos méretű – 502 m kerületű, 160 m átmérőjű – kompozíció, és funkciójában is hasonló lehetett, mivel akkor a Ligetbe vezető főútvonal a Király utcát záró fasor volt, és ennek végében alakították ki a sétánygyűrűt, előtte pedig a Liget kapuját, amelyet *Nebbien* egy 2x14 oszlopos, homorúan a város felé néző, egyharmad ívnyi kolonnád formára tervezett. Az oszlopokat nem monoton módon, hanem ritmikusan 2+3+4+3+2 rendbe tervezte úgy, hogy a hármas oszlopcsoportok tömör belső teret képeztek, vélhetően két lépcsőházat is rejtve, amelyen a kolonnád báborkéntes tetőteraszára lehetett mint kilátóra feljutni. A kolonnád tetején középen Diana, a vadászat istennője szarvas fogaton vágázó szobrát helyezte el a tervező a rendkívül pontos és részletes rajzán. Hasonló, de egyenes és 12 oszloppárral, valamint szintén tömör lépcsőházi szakaszokkal tervezett kilátó kolonnád éppen ezekben

Budapest, a városligeti Körönd 1882-ben kialakított virágbímes kertje a nagyszőlőkúttal, képe-lap; Magyar Építészeti Múzeum

Balra: Pest-Buda kataszteri térképén 1857-ben a Városliget a Körönddel; Magyar Építészeti Múzeum

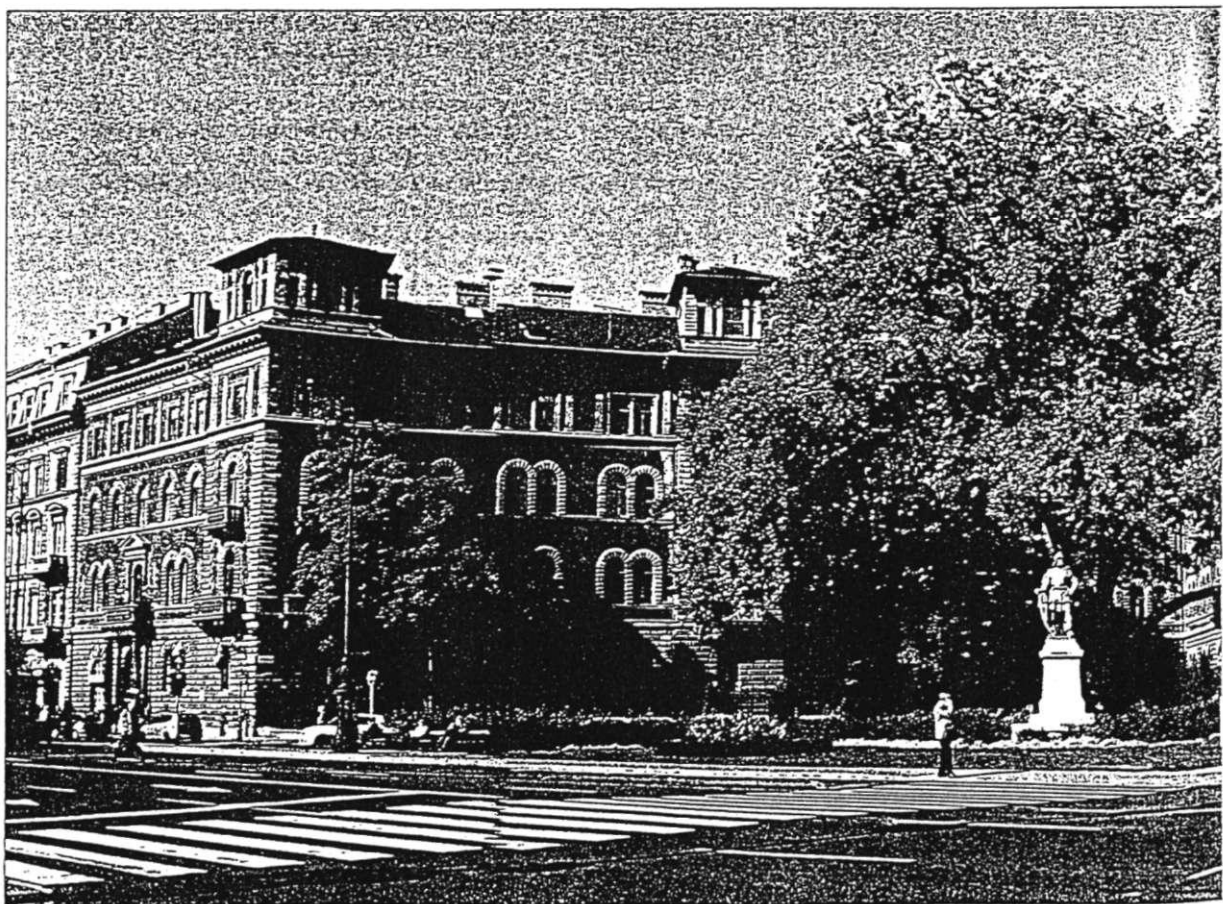
Nebbien Henrik:
A városligeti
Sétakörönd belső
látványterve
a kolonnáddal
1816-ból;
a Budapesti
Történeti
Múzeum
Építészeti
Archívumából

az években készült el Csehország és Ausztria határán, a lednicei (Eisgrub) tájképi kertegyüttes rendszerében 1810 és 1817 között. Nebbien tervén Körönd belsejét megmutató rajz a körfasor útjain sűrűn körben, két irányban fogatokon kocsikázó pestieket ábrázolt. A kétirányú kocsikázás nagyon alkalmas volt a körönkénti találkozásokra, kalapemelgetésekre és végül udvarolgatásokra is. Ezt a körsétányt, amelynek párhuzamosan három útja is volt, rendszeresen gyalogosan vagy lovagolva is használták a főváros polgárai. Itt nézték ki jövődö-

belijeiket Pest ifjai. A körsétány szomszédságában lévő Nagyvendéglő minden térképen szerepel, de a kolonnád pénzügyi okokból (még) nem épült meg. A temperával, kézzel kifestett, 1857-es Pest-budai kataszteri térképen jól látható a körsétány gyűrűje. A Vasárnapi Újság 1882. évi 33. számában cikket jelentetett meg a ligeti Körönd hagyományairól és felékesítéséről „A budapesti Városliget” címmel. Így ír az 1882. augusztus 20-ára, Szent István ünnepére felavatott óriásszökőkútjáról: „Eddig a körönd volt (szolgált) az egész liget(ben)

Budapest,
Andrássy úti
Körönd.
Petschacher
György MÁV
nyugdíjintézeti
bérpalota műve,
épült 1880
és 1882 között

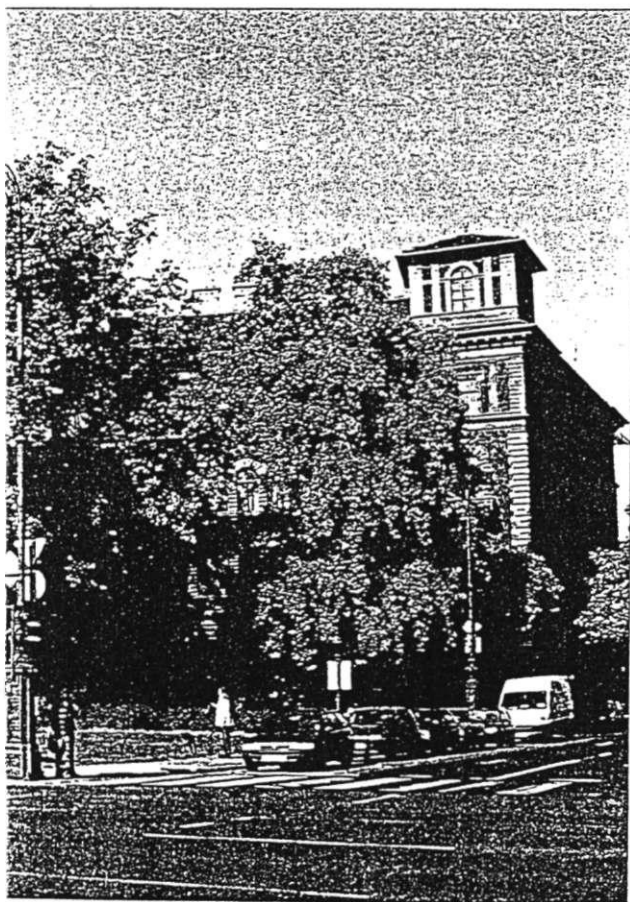
a válogatottabb közönség részére. Mindjárt a gesztenyefák körül eső bejáratnál van egy óriás kör, a szélében bokrok, platánok. A szélé voltaképen (sic) sétahely; a kör végtelenségének rendszerében. A séta-sor mellett a kocsí-út. A gyalog publikum amott, a kocsizó és lovagló emitt. A kettő együtt teszi a distingvált látogatók jövő-menő, sétáló, szemüvegező, ügető, hajtó, kaczerkodó és hivalkodó részét. Egy egész délután sétálni, járni körben, vagy megpihenni a padokon, – erre fölötté alkalmas a körönd. Ez a szélé megvan most is, és meg is lesz. De a közepe nincs meg, az a falusi mező, tavaszkor vad virágokkal, sóska-rengőkkel, aztán finom szénaillattal, apró boglyákkal, s az év nagy részében száraz tarlóval. Egy ilyen kaszáló bizony ritkaság. Az idén nekimentek a köröndnek, meglíneázták, áthasogatták utakkal, vetettek civilizált gypet, ültettek bokrokat, rózsát; csináltak virágos szőnyeg, az utakat megporondozták, s most olyan kertészeti kellemetességekkel van tele, hogy fölvidul rajta a szem. A közepére pedig hatalmas szökőkutat építettek, mely épen augusztus 20-ikára készült el, s ugyancsak megnézték a főváros első, valamire való szökő-kutját, nemcsak a vidékiek, hanem a liget helybeli rendes látogatói is. A közép-ről fölugró nagy sugárhoz oldalról 15-20 vékonyabb sugár löveli még vizét. Minden délután egy óra hosszát fogják a vizet ugratni. A szökőkút jól tesz a tóval is, melynek állott vize a liget egyik szerencsétlensége. Egy kicsit megmozgatja, fölfrissíti, s a partjának még látványosságot is szerzett, mert a hol a tóba ömlik, azon a helyen zuhatagot csináltak, sziklákból.

A Köröndnek a Városligeti fasor tengelyébe kiültetett virághímes parterre-jéről már képeslapok is tanúskodnak, s jól látszanak a Liget 1930-as évek-

Budapest,
Andrássy úti
Körönd,
a Petschbacher
Gusztáv tervezte
palota díszud-
varának sgrafit-
tó részlete a
„tánc allegóriá-
ja”, Rauscher
Lajos – Székely
Bertalan

A mai képeket
a szerző
készítette

beli légi felvételén is. A Budapest Ortofoto (2004) kötetében a légi fotó jól mutatja a Körönd város-felöli szélét, amelyet a Dózsa György út katonai díszszemleterré való kiszélesítésekor „leborotvál-tak”, látszik a Sztálin szobor s a díszszemletribűn hült helye és annak aszfalt parkolója is – a virághímes parterre helyén. Látszik még a szökőkút ká-vája is, de be van tömve földdel.

A világ kertépítészetében a körkocsikázó-körlovagló köröndnek hagyománya van. Ennek legszebb, ma is élő példája Londonban, a Regent's Parkban működik. A körkert egyik korábbi élő példája a pfalzi választófejedelem schwetzingeni vadászkastélyának parkjában látható.

A kör kerttáblát ott 1753-ban tervezte Petri. A körben kereszt irányban hímes parterre sávok húzódnak, a középpontot Arion szökőkútja jelöli ki. Vélhető, hogy ez az ismert kertépítészeti opusz hatott a ligeti Körönd 1882. évi felgazdagítására.

A ligeti, 1816-ban telepített kertépítészeti Körönd a világ történeti kertjei tekintetében kiemelkedő jelentőségű alkotás. Jelen állapota viszont rendkívül szegénytelen, ezért értékkibontakoztatását meg kell kezdeni!

Mindenekelőtt vissza kell hozni a 2006-ban elvitt, Szent István szökőkútját és üzemképesé kell tenni. Onnan befelé a park felé ki kell ültetni az 1882. évi hímes parterre-t, és minél nagyobb, többször iskolázott fákkal vissza kell ültetni a kör leszakított ívét, majd a körfasor záródásaként, végre felépíteni József nádor és Nebbien Henrik kolonnádját, a „Szabad önrendelkezés kapuját”. A történelmi eseményeknek szánt dombormű helyeken 1956 jelenetei eleveníthetők fel. Az „Ék” emlékmű most a kör belsejébe kerülne intimebb, emberibb helyzetbe, mintegy szimbolizálva a gigantomániás promenádtól és annak szellemétől való végleges elhatárolódását, az emberléptékűséget.

Az Andrássy úti Körönd a legszebb komponált terünk. A neoreneszánsz korban a reneszánsz cent-

ralitás felelevenítésével tervezték. Már az 1870. évi rendezési terven, amikor a Sugárút még az Aradi utca nyomvonalán haladt az itt futó egészségügyi városárok kereszteződésénél körteret jelöltek ki. *Petschacher Gusztáv* (1844-1890), a fiatalon elhunyt építész méltatói – Ybl Miklós mellett – a legjobb hazai építésznek nevezték. Petschacher ötlete volt a diagonális tengelyekre szervezett beékelődő díszudvarok kialakítása, amely praktikus az ív-negyedek épületeit kastélyszerűvé téve, egyben a térre néző lakások ablakszámainak növelését is lehetővé tette. A városalaprajz esetlegességeiből következik, hogy a Körönd négy telke különböző méretű, így például a Kodály-ház díszudvara már csak igen kicsi lehetett.

Közudomású, hogy az Andrássy út a Liget felé lépcsőzetesen zöldterületeiben szélesedik. A Köröndnél kezdődik az *előkertesség*. Érdekes, hogy a komponált diagonális díszudvar motívumot is Petschacher tovább akarta vinni, és a Pallavicini palota egyesített kettőstelke lehetővé tette egy megfelelő arányú visszaugratás kialakítását, szemben a páratlan oldalon az építetők ezt már nem tették lehetővé.

A kör négy parkmezőjébe 1902-ben és 1903-ban Ferenc József király ajándékaént Zrínyi Miklós, Bethlen Gábor, Bocskai István és gr. Pálffy János szobrai helyezték el a platánok előtt. 1933-ban a két erdélyi fejedelem szobrát a Millenniumi emlékműre helyezték, Zrínyi maradt, Pálffy eltűnt. Helyettük Szondi György, Vak Bottyán János és Balassi Bálint vette át szerepüket, hasonló finomságú kidolgozással. Ma ezek a jeles férfiak szobrai őrzik egy-egy negyedkör palotáját, általuk nevet is adhatnak azoknak.

A Körönd első és legdíszesebb negyedkör épülete a Szondi György szobra mögött álló palota az Andrássy út 88-90. 1880 és 1882 között épült neoreneszánsz stílusban Petschacher Gusztáv tervei szerint. Homlokzati ornamentikája nagy valószínűséggel a különösen kiváló ornamentika-tervező és belsőépítész *Györgyi Géza* műve, aki 1881-től 1884-ig Petschachernél dolgozott. Őt látjuk a gyönyörű kovácsoltvas és kő kerti díszkapu tervezőjében is. A homlokzati aranyozott sgraffitók 1:1 méretarányú megvalósítói *Rauscher Lajos* és *Székely Bertalan* voltak. Az ő kettőjük nagyméretű és mintávitel céljából pontlyuggatott rajzainak nagyszámú gyűjteményét ma a Magyar Építészeti Múzeum őrzi, forrásul szolgálva a közelgő restauráláshoz. A pompás olasz-neoreneszánsz palota építetője a jelentős anyagi háttérrel rendelkező nemzeti befektető, a MÁV Nyugdíjintézete volt.

Ugyancsak ez a szervezet finanszírozta a Körönd, Andrássy út 83-85-ös számú luxuszépületét is, amely Vak Bottyán János szobrának oltalmát élvezi. A tervezője *Kauser József*, aki Ybl halála után a Szt. István Bazilika befejező építészé lett. Ez a bérpalota már franciás művészletekkel és tetőidomokkal ékes. Épült 1882 és 1884 között.

A Körönd két Liget felőli negyedkör-épületét *Bukovics Gyula* tervezte, aki Ybl Miklós irodavezető építészé, így legfőbb megbízható embere volt. A köröndi épületek győzték meg a megbízókat arról, hogy ő tervezze a Kossuth téri Földművelésügyi-, Ipari- és Kereskedelmi, illetve Igazságügyi Minisztérium hatalmas közös székházát, amely ma a tervtől eltérően egyszerűbb, és megépült díszeitől is megfosztott állapotában már nem ad hű képet Bukovicsról. Az építész tervezői szerepéről utóbb kiderült, hogy a turai Schossberger kastély (1883)

is az ő műve, és nem Yblé. Ybl művészletei hatottak Bukovicsra a Köröndön, a Balassi Bálint szobrának oltalmában álló, Andrássy út 92-94-es számú épületen (1883-1884), ahol Ybl, Pollack Mihály téri, gróf Károlyi Lajos palota művének mansart kupoláit emelte át és duplázta meg. (Ma két rizalit-kupola – 1945 óta – pótlásra vár.)

A Zrínyi Miklós szobrának oltalmában álló, Andrássy út 87-89-es számú negyedkör (1883-1885) is Bukovics Gyula műve, kupolái igen rokon formájúak a turai kastély aulájának és télikertjének kupolájával. Mindkét köröndi franciás neoreneszánsz Bukovics-mű építetője *Hübner Nándor* (Ferdinánd) építési nagyvállalkozó volt. Kétségtelen, hogy mecénási – befektetői anyagi ereje nem vetekedhetett a másik két negyedkört megfinanszírozó MÁV Nyugdíjintézetével, mégis kiváló, és a tér egységét tökéletesen szolgáló két óriás bérpalotával ajándékozta meg a főváros és az ország közönségét, megteremtve Budapest legegységesebb és legszebb neoreneszánsz terét.

A Körönd újbóli felújítása megkezdődött. Ma is látogatható az Andrássy út 87-89-es számú (Zrínyi) negyedkörben Kodály Zoltán zeneszerző otthon-múzeuma, amely archívummal és kis hangversenyteremmel gazdagodik. Nagyon fontos, hogy a homlokzatok mögötti életmód is tanulmányozható legyen, ezért a Kodály lakás a mainak sokszorosát kitevő látogatószámot érdemelne. A szemben lévő Andrássy út 92-94 (Balassi) negyedkörben van a Sugárút egyik leggazdagabb belső terű, első emeleti nagypolgári lakása, kandallókkal, kazettás mennyezetekkel és a főváros legpompásabb márványmedencés fürdőszobájával. Ez a helyszín több film forgatásának adott otthont. A lakást, amely a szakszervezeté volt, illő lett volna közkinccsé tenni, ezzel szemben a SZOT jogutódja eladta, és ki tudja, hány évtizedet kell majd várni, hogy azt megnyissák a nagyközönségnek, megmutatva az életmód tükrében, hogy milyen volt Budapest magaskultúrája. Fejlesztendő a Körönd a kiülő-gyönyörködő kávézó, cukrászda és éttermi teraszok által is, mert ma a legszebb terünekön csak ácsorogni szabad. Az egyetlen korábban működő vendéglátóhely a Balassi negyedkör Színyei Merse utca sarki mélyföldszintjén az előkertre szorítózkodó kiülő teraszával bezárt. Vele szemben, a Zrínyi negyedkör Alsóerdősori kis szakaszán egy virágüzlet és egy drink bár bújik meg. A napsütötte oldalak látványát élvezendő leginkább a Kauser József tervezte Vak Bottyán negyedkör díszudvara volna alkalmas kiülő vendéglő telepítésére, itt a díszkapu is különösen mives látvány, amúgy az épület északi homlokzata többnyire ellenfényben is van, élvezete csak közvetlen közlelől kedvező.

A műemléki és homlokzati felújítások mellett az idegenforgalmi kínálati oldal fejlesztése is azonos feladat kell, hogy legyen mind belső terek látogathatósága és a szemléltetés vendéglátói kísérlete tekintetében.

A Körönd alatt a történeti földalatti állomás jöszével az 1896. évi belső teret őrizte meg, de a kifestőalatti hintószertű millenniumi kocsi, a belsejükben a két végén íves paddal, ma már nem közlekedik nem örvendeztet meg a kontinens első földalatti vasútjára büszke főváros látogatóit és lakóit. (Napirendre kell venni a régi kocsi újraindítását – talán kettőt nem hagytak elpusztulni – és másolataik üzembe helyezését, ahogy az a budavári sikló esetében oly jó érzéssel meg is valósult.)

Mi is várjuk a megvalósuló javaslatokat és a két pesti Körönd helyreállítását. ■